

Odpadové okénko

Je důležité třídít odpad nebo si příroda sama poradí s tím, co do ní pohodíme? Určitě zajímavá otázka. Pojďme si ukázat, jak dlouho trvá přírodě, než si s jednotlivými komoditami poradí a rozloží je.

- Nejkratší dobu se v přírodě rozkládá papír – **4 měsíce**.
- Látka možno též volit slovo textil (obecně) se rozloží za **1 rok**.
- Slupky z citrusů (pomeranč, citron atd.) – **1,5 roku**.
- Nedopalek cigarety – **15 let**, stejně dlouho to trvá i plechovce.
- Igelitová taška – **25 let**.
- Plastový kelímek – **70 let**.
- Jednorázové pleny – **250 let**.
- PET lahev – **100 let**.
- Tetrapak – **100 let**.
- Sklo – tomu to trvá **tisíce let**.

Jak sami vidíte, pro přírodu to není nic jednoduchého zbavit se odpadu, kterým jí každodenně obdařujeme. Samozřejmě si nemyslím, že se podaří všechny občany přesvědčit, aby odpad důsledně třídili. Ale na druhou stranu, co když tento příklad přispěje k tomu, že se někteří přírodní „odhazovači“ zamyslí a odpad vyhodí do popelnice? Pak máme dobře našlápnuto a článek se neminul účinkem.

V této souvislosti bych se ráda zastavila u kontejnerových hnízd na komunální nebo na separovaný (tříděný) odpad. Stále jsme svědky toho, že občané k těmto místům sváží objemný odpad, případně odpad, který se jim již nehodí. Ať už jsou to různé skříňky, molitanové matrace, pojízdné židle atd. Tento odpad na tato místa rozhodně nepatří. Kam tedy s ním? Do sběrného dvora. A dokonce je zde možné tento odpad odložit zdarma – v případě, že se jedná o občana s trvalým pobytem v Odoleně Vodě! Víte, že pro mnohé z vás je to opakování stále dokola. Jenže opakování je matka moudrosti a je možné, že se tato informace dostane právě k „očím“ těch, kteří zaplňují kontejnerová stání tímto odpadem. Odolena Voda má tu výhodu, že má sběrný dvůr, který je otevřen denně – tedy 7 dnů v týdnu. Je přizpůsoben vám, občanům – v pracovních dnech od 14.00 h do 18.00 h; v sobotu od 8.00 h do 14.00 h a v neděli od 14.00 h do 18.00 h. Dokonce i v případě, že nemáte své vlastní auto, je možné se domluvit s pracovníky technických služeb na odvozu již nepotřebného odpadu – tento odvoz je sice zpoplatněn, ale symbolickou cenou – 24 Kč/km (multikára), 28 Kč/km (Avie). Z horní části Odoleny Vody tedy odvoz stojí cca 50 Kč – a to není zas tak velký „zásek“ do peněženky.

Kompostování

Zásadní informace pro všechny, kteří využívají komunitní kompostéry – komunitní kompostéry nejsou popelnice, tudíž se nevyvážejí. V kompostérech bioodpad zraje a přetváří se na kompost. Tento kompost se pak může využít k vyrovnání terénních nerovností, doplnění zeminy na předzahrádkách či jako zemina pro pokojové kytky.

Lze kompostovat podestýlku z chovu domácích mazlíčků? Samozřejmě že ano a bez větších problémů. Problém by nastal v případě, že bychom kompostovali pouze tuto podestýlku, protože je velmi suchá a poměr dusíku k uhlíku je příliš nízký (zhruba 1:200). Ideální je proto smíchat podestýlku např. s bioodpadem z kuchyně. Poté je ho možné kompostovat klasickým způsobem.

Plísně v kompostěru? Plísně v kompostu jsou přirozené a patří mezi první rozkladače. Také slouží jako potrava žížalám a dalším organismům. Existuje jich ale několik tisíc druhů a některé plísně mohou být škodlivé pro naše zdraví. Zejména díky toxic-

kým látkám, které vytvářejí v pozdějším stádiu vývoje, a také kvůli mikroskopickým sporám, pomocí kterých se rozmnožují. Dalo by se říci, že pokud uvidíte bílou vláknitou strukturu, půjde o „tělo“ plísně, ale pokud začne černat či zelenat, znamená to, že se začínají vytvářet ony spory, které se později mohou rozpráší do ovzduší a negativně tak působit i na zdraví. V tom případě je dobré jednak zabránit jejich vzniku v rané fázi a jednak zabránit jejich rozprášení. K tomu postačí překrytí kompostem nebo dalším materiálem.

Splachování bioodpadu do kanalizace? Je několik důvodů, proč bychom neměli vhadzovat bioodpad do toalety, případně ho drtit v kuchyňském drtiči. Jedním z nich je problém, který tento odpad způsobuje v čistírnách odpadních vod, které nejsou stavěny na tak velký objem biologického materiálu a proces čištění vody by byl přerušován a destabilizován (proto je v některých městech zakázáno používání domácích kuchyňských drtičů). Pokud spláchnutý materiál neskončí v čistírně odpadních vod, zanášá kanalizační systém, anaerobně se rozkládá a vzniká nepříjemný zápach a také může způsobovat eutrofizaci vod – jedná se umělé obohacování vod o živiny (především dusík a fosfor). Vlivem eutrofizace vod dochází k přemnožení sinic a bakterií, které postmortem uvolňují ze svého těla toxiny, jež jsou jedovaté a způsobují např. podráždění kůže aj.

Co s igelitovými taškami z prodejních řetězců? Igelitové tašky jsou vyrobeny z polyethylenu, do kterého je přidána tzv. oxodegradabilní složka. Tašky se tedy skutečně po čase začnou samy rozkládat. Doba, kdy se taška začne rozkládat, je dána oxodegradabilní složkou a nebývá kratší než 1/2 rok. Jak tedy s taškou naložit? Nejlépe uděláme, když ji použijeme pro výstelku košů na směsný odpad. Tento odpad jde do spalovny nebo na skládku. Ve spalovně se taška spálí a na skládce je šance, že se rozloží. Pokud ji dáme do kontejneru na plasty, tak v zásadě nic nezkažíme, protože těchto tašek tam v absolutním měřítku zatím nebude tolik, aby to nějak mohlo ovlivnit kvalitu suroviny pro recyklaci. Systémově to však správně není, neboť pokud se tašky mají recyklovat, není důvod, proč by v nich měla být nějaká oxodegradabilní složka. Pokud by tedy tašky měly směřovat do tříděného odpadu, je používání čistě polyethylenových tašek a sáčků ekologičtější. V žádném případě ji nepoužívejte na bioodpad a ani ji nevyhazujte na kompost. Sáček není biodegradabilní a při kompostování by vám dělal potíže. Na sběr bioodpadů a kompostování jsou jiné sáčky tzv. kompostovací sáčky.

Je možné v zimě kompostovat? Pokud máme uzavřený zahradní kompostér/komunitní kompostér (a ty my máme), nejsou extrémní mrazy a probíhá v něm intenzivní proces tlení (správná skladba, dostatek vzduchu a vlhkosti), pak materiál v kompostéru nemusí vůbec zamrznout a kompostovací proces, i když je zimou přibrzděn, může probíhat celý rok. Stejně je to i u velkých hromad kompostu v kompostárnách, kde masa tlející hmoty nepromrzne.

Není odpad, jako odpad

Odhaduje se, že 30 až 50 procent všech potravin vyrobených na světě není snědno a skončí na skládkách jako odpad. Plýtvání potravinami má ovšem dalekosáhlejší dopady. Zemědělství je největším světovým spotřebitelem vody, velkým konzumentem energie a chemických látek a jedním z největších emitentů skleníkových plynů během produkce a distribuce potravin a během jejich rozkladu na skládkách. Experti odhadují, že snížení množství odpadů je relativně jednoduchý způsob jak snížit tlak na životní prostředí a zemědělece.

zprávy z radnice

Předejít vzniku odpadu lze např. využitím zbytků z kuchyně:

- Okoralé knedlíky nejdříve napaříme a pak teprve z nich připravíme omeletu nebo knedlíky s vejci.
- Zbylou zaslou rýží podlijeme trochou horké vody a mícháme, až se ohřeje. Nebo hrnek s rýží postavíme do hrnce s vodou a zahřejeme ve vodní lázni, tak se nepřipálí a pěkně ožíví.
- Zbylé těstoviny promastíme, aby se nelepily, pak je snadno ohřejeme.
- Zbylé housky nakrájíme na kousky, osušíme a máme je připravené na krutony, na knedlíky, případně je také můžeme nechat úplně ztuhnout a nastroumat na strouhanku.
- Starší oschlé svítky nebo lívance podlijeme trochou mléka a v troubě prohřejeme.
- Zbylý citrón položíme řeznou stranou na talířek a uschováme, ztráty vitamínu C pak budou menší.
- Zbylou kůru z citrónu pěkně nastrouhanou využijeme jako přísadu do nápojů, omáček, pomazánek, při zadělávání moučníků apod.
- Pomačkané ovoce očistíme, rozvaříme nebo prolisujeme a použijeme jako šťávu do nápojů, moučníků apod.
- Je dobré uchovávat různé zbytky v ledničce v krabičkách ze skla nebo z umělé hmoty s víčky jako maso, sýr apod. Tak nezatáhnu pachy jiných uchovávaných potravin.
- A ještě jedna vychytávka: Chcete, aby plátky chleba zůstaly déle čerstvé? Tak dejte do sáčku s chlebem stonek řapíkatého celeru. Celer obsahuje velké množství vlhkosti, ale na povrchu zůstává suchý. Vyzkouším a příště se dozvíte, jak jsem dopadla.

Sedmá kvízová otázka: **Lze nápojové kartony (tzv. tetrapak) sbírat do společného kontejneru s plastem?** Víte-li, zašlete odpověď na e-mail: ivana.pirna@odolenavoda.cz.

Ze správných odpovědí na konci roku vylosujeme 3 výherce, kteří od nás dostanou drobnou odměnu. Správná odpověď na šestou kvízovou otázku z minulého čísla: Jednorázové pleny se rozloží za 250 let.

■ *Ivana Pirná, referentka OSM (Zdroj: Ekodomov; JakTak.cz)*